

Ad / Soyad :

Sınıf / No :

ÇÖZ
BİTİR

Divan Edebiyatı Şairleri – I

1. Divan edebiyatının din dışı konularda şiirler yazan ilk şairi kabul edilir. Döneminde hemen bütün şairler dinî-tasavvufi konularda şiirler yazarken o; bahar, gül, içki meclisleri gibi dünya zevklerini; hasret, arzu, heves, içli şikâyetler hâlinde dünyevî aşkın çeşitli görünümünü, hayatın geçiciliği gibi din dışı konuları işler şiirlerinde. Sanatçının bugüne kadar ele geçen şiirleri, bir kaside ve altı gazelden ibaret olup toplam yetmiş dört beyittir. Her ne kadar *Selçuklu Şehnâmesi*'nin kendisine ait olduğu söylene de bugüne kadar böyle bir eser bulunmamıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nedim   B) Hoca Dehhanî   C) Bâki
D) Âşık Paşa   E) Şeyh Galip

2. 16. yüzyılın önemli şairlerinden biri olan Fuzûlî, ----

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) şiirlerinde tasavvuf düşüncesini işlemiştir.
B) *Leyla ile Mecnun* adlı mesnevisiyle tanınmıştır.
C) hem şiir hem nesir türünde eser vermiştir.
D) şiirlerin bazılarını hece ölçüsüyle yazmıştır.
E) çağdaşlarına göre daha sade bir dil kullanmıştır.

3. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) 13. yüzyılın mutasavvıf şairlerinden Şeyyad Hamza'nın konusunu Kuran'dan aldığı *Yusuf ü Züleyha* adlı mesnevisi vardır.
B) Lale Devri şairi olarak tanınan Nedim, halk edebiyatından da etkilenmiştir.
C) Bütün şiirlerinde tasavvuf düşüncesi hâkim olan Bâki'nin dili, çağdaşlarına göre sadedir.
D) Övgü ve yergilerinde ölçüsüz olan Nefî'nin mübalağalı bir anlatımı vardır.
E) *Sebkihindi* üslubunu dilimize başarıyla uygulayıp "divan edebiyatının son büyük şairi" unvanını alan şair, Şeyh Galip'tir.

4. Nedim ile ilgili olarak

- I. *Mahallileşme* akımının temsilcisidir.
II. Şarkı türünün en önemli şairidir.
III. Şiirlerinde zevk, eğlence, doğa, kadın gibi konuları işlemiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) Yalnız II
D) II ve III   E) I, II ve III

5. ----, 14. yüzyılda Anadolu'da yetişmiş en büyük divan şairi kabul edilir. Kaleme aldığı eserlerle Osmanlı Türkçesinin yazı, edebiyat ve bilim dilinin ilk örneklerini vermiş ve dolayısıyla Türk dilinin gelişmesinde ve kullanılmasında büyük katkı sağlamıştır. Sanatçının Ankara Savaşı'ndan sonra Timurlenk ile tanışıp ona bir kaside sunduğu düşünülür. Emir Süleyman'ın isteği üzerine Selmân-ı Sâveci'nin *Cemşid ü Hurşid* adlı mesnevisini Türkçeye çeviren ve eklediği yeni kısımlarla âdetâ yepyeni bir eser yaratan şair, bu çalışmayı 1403'te tamamlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Zâtî   B) Gülşehrî   C) Necâti Bey
D) Ahmedî   E) Ahmet Paşa

- 6.

I. Grup	II. Grup
I. <i>Hayrâbâd</i>	Nâbî
II. <i>Hüsrev ü Şirin</i>	Ali Şir Nevaî
III. <i>Mecâlisü'n Nefâis</i>	Fuzûlî
IV. <i>Şikâyetnâme</i>	Âşık Paşa
V. <i>Garipnâme</i>	

Yukarıda I. grupta verilen eserlerden hangisi II. grupta verilen sanatçılardan biriyle ilişkilendirmez?

- A) *Hüsrev ü Şirin*   B) *Garipnâme*   C) *Şikâyetnâme*
D) *Hayrâbâd*   E) *Mecâlisü'n Nefâis*

7. (I) Şeyh Galip, divan edebiyatının son şairi olarak kabul edilir. (II) Sembolik bir anlatımı olan şair, *Sebkihindi* anlayışını benimsemiştir. (III) Şiirlerinde tasavvuf düşüncesi-ne geniş ölçüde yer vermiştir. (IV) Şiir dili kapalıdır; anlaşılması zor, mecazlar ve hayallerle yüklüdür. (V) Kaside türünün en önemli temsilcisi olarak görülen sanatçının, bu türde yazdığı *Hüsn ü Aşk* adlı eseri, oldukça önemlidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) V.   B) IV.   C) III.   D) II.   E) I.

8. Ali Şir Nevaî ile ilgi aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Anadolu dışında, Çağatay sahasında eser vermiş divan şairidir.
 B) Türk edebiyatında hamse sahibi ilk sanatçıdır.
 C) İlk şairler tezkiresi olan *Mecâlisü'n Nefâis*'i yazmıştır.
 D) Tuyuğ nazım biçimini geliştirmiş ve sıkça kullanmıştır.
 E) *Muhakemetü'l Lugâteyn* adlı eserinde Türkçe ile Arapçayı karşılaştırmış, Türkçenin üstünlüğünü savunmuştur.

9. "Fatih Sultan Mehmet'e yazdığı 'kerem, güneş'; Cem Sultan'a yazdığı 'benefşe, ab' redifli kasideleriyle tanınan 15. yüzyıl divan edebiyatı şairi" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bâki
 B) Bağdatlı Ruhî
 C) Fuzûlî
 D) Ahmet Paşa
 E) Necâti Bey

10. Aşağıdaki sanatçı - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Nâbî – *Hayriyye*
 B) Şeyh Galip – *Hüsn ü Aşk*
 C) Ali Şir Nevaî – *Cemşid ü Hurşid*
 D) Fuzûlî – *Sihhat ü Maraz*
 E) Âşık Paşa – *Garipnâme*

11. ----, edebiyatımızda övgü ve yergi şairi olarak bilinmektedir. Övgü dendiğinde onun fahriyeciliğini, kendi sanatını övmeye düşkünlüğünü de unutmamak gerekir. Çünkü sanatçı, fahriyelerinde kendisini İran'ın meşhur şairleriyle kıyaslamakta ve sanat gücünün onlardan çok daha üstün olduğunu dile getirmektedir. Kelimeleri kullanmakta oldukça başarılı olan sanatçı, kendinden emin ve güçlü bir üsluba sahiptir. Sanatçı, bu özellikleri dolayısıyla bir kaside şairi olarak Türk edebiyatındaki haklı yerini almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Nedim   B) Nefî   C) Bâki
 D) Fuzûlî   E) Nâbî

12. Onun şiirlerinde zevk, neşe ve coşkunluk vardır. Üzüntüye, kedere, acıya yer yoktur. Sanatçının önemli özelliklerinden biri de yaşadığı devrin özelliklerini şiirine başarılı bir şekilde yansıtmasıydı. Şiirlerinde o devrin İstanbul'unu bütün güzellikleriyle, canlılığıyla ve olaylarıyla anlatmıştır. Sanatçının en tanınmış eseri *Divan*'ıdır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fuzûlî   B) Hoca Dehhanî   C) Nedim
 D) Nâbî   E) Şeyyad Hamza

Ad / Soyad :

Sınıf / No :

ÇÖZ
BİTİR

Tamlamalar – II

1. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili bölümlerin hangisi isim tamlaması değildir?

- A) Divan edebiyatı ürünlerinde somut konular işlenmiştir.
- B) Eserdeki kahramanların ruh hâlleri beni çok etkilemişti.
- C) Anlatımındaki alçak gönüllülük, şairlerinin etki alanını da genişletmiştir.
- D) Hikâyenin olay örgüsünü yazmaya çalışıyordu.
- E) Elindeki kalın kitabı akşamdan beri bitirmeye çalışıyordu.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiş bir isim tamlaması vardır?

- A) Artık o günlerin sadece hatırası kalmıştı.
- B) Marmara'nın serin sularına bırakmıştı kendini.
- C) Eşsiz cazibesine yelken açmıştık mavi denizlerin.
- D) Çocukların oyunlarını seyrediyordum uzaktan.
- E) Yazın uzun ve güzel günlerini geride bırakmıştık.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı adlaşmış sıfat olan bir isim tamlaması vardır?

- A) Biriktirdiği paralarla kendine bir çalışma masası almıştı.
- B) Kuşlar, gökyüzünde uçtuğunda küçüklerin sevinci artıyordu.
- C) Kırtasiyenin önünde, öğretmenine rastlamıştı.
- D) Kalabalıkta yaşlı birinin ayağına basmıştı.
- E) Kitap okumanın faydalarını anlatıyordu bize.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı ve tamlananı zamirden oluşan bir belirtili isim tamlaması vardır?

- A) Senin kitabından ben de çalışabilir miyim?
- B) Kimsenin sorunuyla uğraşacak hâlinin olmadığını söyledi.
- C) Soruların çoğunu, öğretmenimizle birlikte çözdük.
- D) Bunların hangisini eve götürmemizi istemişti?
- E) Birkaçının hatasını, herkese mâl etmek doğru değildir.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir tamlayan birden çok tamlanana bağlanmıştır?

- A) Ege'nin denizine de yeşiline de hasret kaldık.
- B) Evinin ve iş yerinin mobilyalarını değiştirdi.
- C) Havaların ısınmasıyla kalın kıyafetler dolaplara kaldırıldı.
- D) Annesinin aldığı elbiseyi pek beğenmemişti sanırım.
- E) Bir köy kahvesinde mola verdik.

6. İsim tamlamalarında bazen tamlayan, bazen tamlanan bazen de hem tamlayan hem de tamlanan bir zamirden oluşabilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerde geçen isim tamlamalarından hangisinin tamlayanı bir zamirden oluşmuştur?

- A) Adamın biri, bu sabah seni sormaya geldi.
- B) Herkesin derdi kendine göredir, dedi ve çıktı.
- C) Kadının kimsesi yoktu bu acımasız şehirde.
- D) Kitabın kapak tasarımını beğendiğini söyledi.
- E) Mahallenin su problemini çözmek için toplandık.

7. “Ege’de el sanatlarının birçok çeşidini görmek mümkündür.” **cümlesindeki isim tamlamasının benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?**

- A) Yolculuk boyunca tanıdık kimseye rastlamadık.
- B) Herkesin derdi burada bir iş bulabilmektir.
- C) Evin bahçesi de parkı da çok bakımlıydı.
- D) Senin inadin, onu bu hâle getirmişti.
- E) Kış mevsiminin soğuşunu burada daha çok hissediyoruz.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir tamlanana birden fazla tamlayanın bağlandığı bir isim tamlaması vardır?**

- A) Senin kitaplarını, dolabın üst rafına yerleştirdim.
- B) Bazı evlerin damları karla örtülmüştü.
- C) Şairlerle ilgili haberlerin yer aldığı dergi ve gazete sayfalarını hep saklardı.
- D) Eğik duvarın dibinde iki yaşlı adam oturuyordu.
- E) Eski eşyaları, evin çatı katına taşıdık.

9. Akhilleus, Hektor’un ölüsünü Troya surlarının çevresinde
I
sürükler. Patroklos, Akhilleus’un karargâhında törenlerle
II
yakılır. Hektor’un babası Priamos, geceleyin Akha
III
ordugâhına gider. Akhilleus’a oğlunun ölüsünü vermesi
IV
için yalvarır. Akhilleus, Hektor’un cesedini babasına verir.
Hektor’un Troya’ya getirilen cenazesi için yapılan tören
V
ile destan sona erer.

Bu parçada numaralanmış bölümlerin hangisinde diğerlerinden farklı bir isim tamlaması vardır?

- A) V
- B) IV
- C) III
- D) II
- E) I

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlananı bir sıfat tarafından belirtilmiş bir belirtili isim tamlaması vardır?**

- A) Sabah rüzgârlarının serinliği, kendini yavaşça hissettirmeye başlamıştı.
- B) El ayak çekilmişti, limanın her köşesinde.
- C) Sessizliğin hâkimiyeti başlamıştı bu ıssız ortamda.
- D) Yıllardır görmediğim çocukluk arkadaşımı görecektim nihayet.
- E) Yolcu bekleyen ailelerin konuşmaları, rahatsız etmeye başlamıştı beni.

11. Elimde, sükûtun nabzını dinle
Dinle de gönlümü aliver gitsin
Saçlarımdan tutup kor gözlerinle
Yaşlı gözlerime daliver gitsin

Bu dizelerde kaç isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

12. Bizim çocuklar ilk derse yetişmemiştir.

Bu cümledeki altı çizili isim tamlamasının tamlanan eki düşmüştür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna benzer bir kullanım vardır?

- A) Bu kitap kimin, diye bir soru sormuştu.
- B) Yolun başında tarihî bir çeşme vardı.
- C) Kitabın son sayfasına bazı notlar yazmıştım.
- D) Sizin misafirler daha gelmedi mi Ankara’dan?
- E) Okul kapanınca tüm Ege’yi dolaşacağım.

Ad / Soyad :

Sınıf / No :

ÇÖZ GETİR

Gezi Yazısı

1. Kuvvetli bir gözlem gücüne dayanır. Betimleyici anlatımdan yararlanır. ---- yazarın ilgiyi uyanık tutmak, okuyucuda okuduğu yerleri görme isteği uyandırmak çok önemlidir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Otobiyografi
B) Anı
C) Eleştiri
D) Biyografi
E) Gezi yazısı

2. Aşağıdakilerden hangisi gezi yazısı ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Gezi yazıları, görülen yerleri ilgi çeken yönleriyle aktarır.
B) Kronolojik bir sıra takip edilir.
C) Tarihî bir belge niteliği kazanabilir.
D) Hayalî ve fantastik öğeler içerir.
E) Realist gözlem vazgeçilmez özelliğidir.

3. Aşağıdakilerden hangisi gezi türünde yazılmış bir eser değildir?

- A) *Kırk Yıl*
B) *Anadolu Notları*
C) *Hac Yolunda*
D) *Düşsem Yollara Yollara*
E) *Taymis Kıyıları*

4. Yurt içinde ve dışında yapılan seyahatlerde görülenlerin anlatıldığı yazı türüdür. Bu tür yazılar, gezilip görülen yerlere ilişkin bilgiler vermek, o yerlerin güzelliklerini ve görülmeye değer yanlarını göstermek amacı taşır. Piri Reis'in *Kitab-ı Bahriye* adlı eseri bu türün güzel örneklerindedir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
B) Gezi yazısı
C) Sohbet
D) Öykü
E) Anı

5. XVII. yüzyılda yaşamıştır. Onun hakkındaki bilgilere *Seyahatnâme*'den ulaşılabilmektedir. Hoş sohbet, nüktedan, cana yakın, güzel sesli biri olan ----, şahsiyetinin bu imkânları ile bütün imparatorluğu ve birçok yabancı ülkeyi gezebildi. Devrinin bilginlerinden olan yazar; ömrünün otuz yılını İstanbul'da, geri kalanını seyahatlerde geçirdi. Bu gezilerin çoğu, vezirlerin ve padişahların himayesinde olduğu için yarı resmî niteliktedir. Bu, ona herhangi bir gezginden farklı imkân ve görgüler kazandırdı; çok geniş bir sahada dolaşmasını sağladı.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Seydi Ali Reis
B) Keçecizâde İzzet Molla
C) Evliya Çelebi
D) Kâtip Çelebi
E) Nâbî

6. Aşağıdaki eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) Seydi Ali Reis – *Miratü'l Memalik*
- B) Kâtip Çelebi – *Cihannûma*
- C) Nâbî – *Tuhfetü'l Haremeyn*
- D) Pirî Reis – *Mihnet Keşan*
- E) Evliya Çelebi – *Seyahatnâme*

7. Toros Dağları ile Akdeniz arasındaki ovalık bir alana kurulan Antalya, bisikletçiler için önemli bir yerdir. Türkiye'nin bir numaralı turizm merkezinin kurulduğu düz alan ile kentin hemen arkasında yükselen dağlar, her kategoriden bisikletçiye hitap eden parkurlar sunuyor.

Bu parça, aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Anı
- B) Gezi yazısı
- C) Eleştiri
- D) Fıkra
- E) Biyografi

- 8.
- Falih Rifki Atay
  - Azra Erhat
  - Reşat Nuri Güntekin
  - Ahmet Mithat Efendi

Aşağıdaki yapıtlardan hangisi yukarıdaki sanatçılarından herhangi biriyle eşleştirilemez?

- A) *Anadolu Notları*
- B) *Düşsem Yollara Yollara*
- C) *Avrupa'da Bir Cevelan*
- D) *Mavi Anadolu*
- E) *Deniz Aşırı*

9. Herhangi bir kimsenin, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında gezip gördüğü yerlerdeki toplumları, kentleri, yaşayışları, gelenek ve görenekleri, doğal ve tarihî güzellikleri, ilgi çeken değişik yönleri edebî bir üslupla anlatmasına "gezi yazısı" (seyahatnâme) denir.

Bu parçada tanıtılan metin türüne aşağıdakilerden hangisi örnek olabilir?

- A) *Avrupa'da Bir Cevelan*
- B) *Ömer'in Çocukluğu*
- C) *Edebiyatçılar Geçiyor*
- D) *Eşref Saat*
- E) *Falaka*

10. Aşağıdakilerden hangisi kişisel hayatı ele alan metinlerdendir?

- A) Makale
- B) Fıkra
- C) Gezi yazısı
- D) Eleştiri
- E) Sohbet

11. Evet, İstanbul'un burnunun dibindeki Çatalca'da, bu eski vilâyet merkezlerinde istasyonla şehir arasında adamakıllı bir yol yok. Yağışlı havalarda arabalar ortadan çekiliyor; halk, muhasarada kalıyor. Biz yağmurların ilk başladığı günde bu on dakikalık yolu âdetâ maceralarla geçtik. Bir iki kere devrilecek gibi olduk; küçük bir dereye daldık, çıktık. Sonra bir tarladan iki, üç metre yüksekliğindeki caddeye çıkabilmek için - beygirle mania atlama yarışı yapar gibi - dört yahut beş defa gerileyip ileri saldırdık. Her defasında tam tepeyi tutacağımız saniyede makine soluya, hırlaya duruyor, sonra geriliyor, şoför bizi kenardaki hendeğe dökmek için türlü manevralar yapıyor.

Bu parçayla ilgili olarak

- I. Bir gezi yazısından alındığı
  - II. Sade bir anlatım tercih edildiği
  - III. Bir yolculukla ilgili izlenimlerin yansıtıldığı
- ifadelerinden hangileri söylenebilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III